

ATSA TAVA'JIN TUYA'KAEN BAJU

1

Ja'ñu a'ta Cuyabeno'sû tevuen'jen kundase'pama kanjaenña'chunga, ke'inga kanjaeñe tsun'jen'fa "Atsa tava'jin tuya'kaen baju" kundase'pane, va kundase'pata'tsû cundase'chu kumuna Siekoya Remolino'sû ai'pa a'indekhûye.

Linanda'tsû sûsû'tshe khûiye ushambi, tise anae'mani phipatsû panshaen uya'ku. Tsa shh shh shh khen dzûtshe dzian'chu jen'jenchuikhûtsû anañe atesû tise chûitepie.

Tise antian Yuli tsû, injan anae'ma uya'je'chuma tsumbatsû tsu'sie iñajapaña:

—Lina, ¿asithaen'jendiki?

—Jûn —khen tsû sû—, pañangi mama tuya'kaen yaya ja'ñu a'ta iyikhu'je'fa'chuma.

—¿Tsa rande patû tsaikima fethaya'chune?

—Jûn. Mamanda'tsû sû kumuna'sû a'indekhûta'tsû se'piya'chu va'kie pshan'chuma, tsa'ma yayata'tsû sû ja'ñunda'tsû ti'tshe aiye'pave daji ankhe'sûma ai'yembe atheye, tsa'kansi rande patû tsaiki ji'ta'tsû ingi vana'jen'chuma fuiteya.

2

—¿Jen'da keja maufaniki kanjen? —khen tsû Yulija iñajapaña.

—Atesûmbin'gi. Pañangi yaya sû'chuma, tsa'kaen rande patû tsaiki ji'ninda'tsû ingin'ga ti'tshe ñutshia kanse'pama afeye ushaya, ti'tshe vuve'khu asithaen'chumatsû am'biaña tuya'kaen fuesû usha'chu ingi mechuama'khe am'biañe usha'faya. Tsa'ma mamanda'tsû ñua'me chi'ga pañañe, atesûki mamanda'tsû tsampima tsave kuira'sû; tuya'kaen tsû sû, ñua'me dañuñe tsû injan'fa atsa tava'jin khûtsûkhuma, tsampima thûthû'pueñe tsû in'jan'fa.

Yulita'tsû tsu'fema bithapa tise aya'famajan tivei'khû pikhu. Tise ijanma'chuta'tsû favatshe uyaye anshaen, fue shan'khu dyupa-pa tsampi'ye bûthupa jayikhia'kaen. Kankhe'sû a'indekhûta'tsû pûiyî'khu atesû'fa dyu'ua bajutsû tsa atsa tava'jinni kansepa kuira'je khen."Tsa bajuta'te sefakhuma sintshe tsumba paqqe'suma sumbueña", khen de Yulija paña'chu tise yayakhashe'ye Luis kundase'chuma.

—¿Jen'da ja'ñu, mingae tsun'faya? —ken tsû ti'tshe dûshûja iñajapaña.

—Baju iyikha'yechuma ñukiañe usha'chuekan'ja...

Tsa'ma mingae tsa'kaen tsun'faya khen tsû asi'thaen'fa, atesûfambi'tsû ma'kaen tsuñe, tse'thie'tsû Lina tuyakaen Yulija dziyapa khûi ana katiye'fa.

3

Khaki sinte kue'jeja ñukha'tshe chajûn patû Avarico na'en utafani jin'chuma. Tsa khuan'gi antiandekhûta'tsû ma'kaen tansi-aña'chuve tha'thaye ñua'me injan'fa.

—Bajuta'tsû atesû majan kamkhe'sûndekhûja tsampima thûthû'pueñe in'janjin kan'jen'fa'chuma. Ingi'ma athe'ta ñua'metsû randeve iyikha'yeya.

—¡Ûjûn, tayu in'jan! —Ken tsû Yulija sû—: katse'faya'chungui Atsa tava'jinga bajunga a'i khen atheyembe'yi.

—Tsa'kani... —ken tsû asi'thaen Linaja—, ¡thesia'kaen undikhûye! Tise'tsû tsampi'sû na'sû. Tsamanda'tsû bajuja dyujuya tsum-batsû mingae tsuñam'bi. ¿Athetiki juba si'tsi sin'genga jû'rû'chuma? Tise tsûtupa jûrûchu te'chui'khû tuyakaen juva kiu'pa te'ta sheke'chuikhû jingesû unjueñe dzen'dzea've ai'vuma, kaentsû thesia'kaen athiañe.

Tsa'kaen thesia'kaen ai'vuma unjuemba tuyakaen pa'khu tise kin'sûikhû, Linaja vasûi tsûipa ja tsampiningae, ma'kaen thesi tsûi'chuma etsaembä.

4

—¡¿Majantsû ja'kan?!—khen tsû tsanda jen'fa'ka'en kem'batshe bajuja afa, atsa tava'jin tsu'sie.

—Ña, thesi —khen tsû Linaja afa . Kei'khû afaye in'jambangi ji.

—Ñua'me ñutsheki ji, ña pi'je'chu khashe'ye —khen tsû bajuja sû—. Shanshambatsû ñanga jipa kundase fue ega kundase'pama. Dañuñe'tsû in'jan'fa atsa tava'jinma, ña tsa'uma. ¿In'janñe usha'fambi'ti? Atsa tava'jin tuyakaen ñaja va tsampini kanse'fa 650 kankhefave. Ingi'tangi injan'tshi aña'chumbe tuyakaen fuesû kansia'mbe tsa'u, ankhe'sû tuyakaen seje'pama afe'sû'fa. Keja, ñuame rande na'sû thesia'kaen atesûki pûiningi fûitekhupa kanse'fa, tsatsû ñua'me injinge'chu.

Lina ayafambivetsû da. Pûiyi'khutsû atesû'fa bajuja atsa tava'jinma ñua'metsû kuiraye atesû, tsa'matsû mingûite'khe asi'thaen'fambi mikumbatsû u junguesûne'tsû khen.

—¿Pañandiki ña sû'chuma thesi? —khen tsû ti'tshe iñajapaña bajuja—. Pûiyi'khungi tisû kanse'chu tsa'uma am'bian'fa, ingi ñua'me ñutshe kanseya'chuma va tsampini. Tsa'khû sûn'dûkhia'kaen ñuña'chu khupaye tsau'pa, sai'fa'khue uta'ta'chu khayajû tsau'pa, tsa se'fatshia kini'ku tsa'u siekopaindekhûmbe. Ñandan'gi am'bian atsa tava'jinma tsangatsû ke dûshûndekhu'khe jipa ñufa'je'fa tise'pa anambakhûnga. Pa'ku va tsa'undekhûtsû ingi tsampija, tsa'kansingi ñaja ñua'me injan'tshe tuyakaen pa'ku ña kin'sui'khû iyikhu'je va atesû'chu kuendza atsa tava'jinne.

5

Linaja tsuvei'khû undûdûpatsû paña, va tsampija pûiyi'khumbe tsa'utsû, a'i kanse'chu kankhembe'khe. Tse'thie'tsû, pûshesû dû'shûja asi'thaen tsumba tisûveyi iñajanpaña ¿junguesû ti'tshe ñutshia kanse'pane'tsû yayaja afa'je?. ¿Injingeti ingi tsampima dañumba ti'tshe ñutshe kanseye?

Tsumbatsû bajuma chiga'mbiamba shukindi isûpa tueki tise tsauningae ja. Tsunsi bajuja tsusikhûnima phûi kan'da athe, dû'shû tsû'the vueyi tsûi ja'chuma. Tsunsitsû kin'sûpa, feña.

Tsumbatsû khuan'gija paña'fa viane thesi seyu'je'chuma, fue rande jen'chu tsa'ma Linama dyuñambi'tsû, tise'tatsû injan chigatsû afe'puenjan khen tise'ma su'je khen, tsa'kambatsû dyum'be'yí ja.

Este cuento fue escrito por:

Paula Terán O.
María Paz Dávila
María Vallejo

Las ilustraciones fueron creadas por:

Paula Terán O.

Y las niñas y niños de la comunidad Siekopai Siekoya Remolino:

Danila Rosalia Payaguaje	Yuli Ingri Noteno
Neimar Jostin Payaguaje	Kurirasa David Piaguaje
Brandy Jaboc Ocoguaje Piaguaje	Fabian Yëipi'a Payaguaje
Fricxon Ailmer Piaguaje	Judith Ximena Noteno
Joy Jonathan Piaguaje	Freidman Davixon Piaguaje
Ikel Ackerley Payaguaje	Yandy Eliana Payaguaje
Dalia Kurinëwio Payaguaje	

Este cuento es libre de derechos de reproducción. Puede ser impreso y difundido por cualquier vía, siempre y cuando mantenga los créditos correspondientes. Libro de distribución gratuita, prohibida su venta.

© 2022 WWF Ecuador

Trabajamos para conservar la
naturaleza para las personas y la
vida silvestre.

juntos es posible. wwf.org.ec